

RFID a könyvtárban

A könyvtárak – dacára az általános vélekedésnek – igazából a változás helyei. A könyvtári terek és szolgáltatások folyamatos átalakulás állapotában vannak, mert csak így tudnak megfelelni az ugyancsak folyamatosan változó elvárásoknak. A Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár pedig tartja a tempót, s most egy új szintre készül lépni.

Az önkiszolgáló könyvtár

Az elmúlt évtizedek technológiai fejlődésének egyik meghatározó eleme, hogy egyre több minden válik önkiszolgálóvá. Nincs ez másképp a könyvtárakban sem, vagyis itt is gyarapodnak az olyan tevékenységek, melyeket az olvasók maguk végeznek el a könyvtáros segítsége/beavatkozása nélkül.

Ennek egyik jellegzetes példája az ún. szabadpolc, vagyis az az alapvetőnek tartott funkció, hogy oda sétálhatunk a polchoz, és levesszük a könyvet, amit keresünk. A tény, hogy a polcok között magunk böngészhetünk és kereshetjük meg a könyveket, nem volt mindig ilyen magától értetődő. Elég itt a Bölcsészettudományi és Természettudományi Könyvtárra (BTEK) gondolni, ahol csak a 2000-es évek eleje óta van viszonylag nagy méretű szabadpolcos rész: előtte minden könyvet a raktárból kellett felkérni – ahogy egyébként a dokumentumok nagy részével ma is ezt kell tennünk.

Az önkiszolgáló funkciók fokozatosan hódítanak teret a DEENK-ben is: ma már természetes, hogy magunk iratkozunk be a könyvtárba, hogy olvasói adatainkat online változtathatjuk, magunk hosszabbítjuk meg a lejártó könyveket, kérünk fel dokumentumot a raktárból vagy készítünk másolatot a cikkekről. A Kenézy Könyvtárban és a BTEK-ben pedig az önkiszolgáló kölcsönző terminálokon úgy vehetjük ki a könyveket, hogy a könyvtárossal nem is találkozunk.

RFID: előnyök és... előnyök

Ebben a folyamatban jelent újabb szintet a néhány évvel ezelőtt megjelent RFID (Radio Frequency IDentification) technológia, ami a könyvtári dokumentumok azonosítására szolgáló adatokat nem vizuális eszközök (ilyen pl. a vonalkód), hanem rádióhullámok segítségével tárolja.

Az RFID könyvtári alkalmazása egy sor dolgot alapjaiban változtat meg, s tesz drasztikus mértékben gyorsabbá, egyszerűbbé. Ilyen például a kölcsönzés. Miután megtaláltuk, amit kerestünk, csak odalépünk a terminálhoz, és egyszerűen kikölcsönözzük magunknak. De nem egyenként, amint azt a fentebb említett – vonalkódos – önkölcsönzőkön kell, hanem mindet egyszerre. A visszavétel sem igényel már „közvetítőt”. A könyvet egyszerűen csak be kell helyezni a visszavételi terminálba, s a gép azonnal le is veszi a nevünkről, és tájékoztat, ha van valami probléma. Tekintve, hogy a terminált általában

a könyvtáron kívül helyezik el, még a nyitva tartással sem kell számolnunk, gyakorlatilag bármikor megtehetjük ezt.

A könyvtárosok munkáját is jelentősen gyorsítja. A leltározás, a polcok közötti rend fenntartása szinte pofonegyszerűvé válik: gyorsan és könnyen találják meg a rossz helyre rakott könyveket, ellenőrzik a hiányzókat, stb. Így kisebb eséllyel „vesznek el” könyvek a többszázazres állományokban. Emellett mentesülnek számos monoton tevékenységtől, s a felszabaduló időben több figyelmet tudnak az olvasókra fordítani.

Akkor vágjunk bele!

Az RFID technológiát a DEENK könyvtárai közül először a frissen felújított Böszörményi úti Campus Könyvtárban vezetik be, így a GTK és MÉK hallgatói lehetnek az elsők, akik megismerkedhetnek a rendszer előnyeivel. A nyár folyamán a könyvek megkapták speciális azonosítóikat, s a gépeket is beszerelték már: elhelyezték az önkölcsönzőt, és az ajtó melletti falba is hamarosan beépítik a visszavételhez szükséges terminált. A hardverek és szoftverek összehangolása után pedig kezdődhet a nagy tesztelés, hogy lássuk, miként válik be nálunk ez az ígéretes technológia.

fotó: CC BY-SA flickr / Paul Stainthorp

